

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 450/2017-56

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. júla 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Petrom Škultéty, Heydukova 3, Bratislava, pre namietané porušenie ich základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 68/2016 z 28. februára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenu Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 31. mája 2017 mailom a 5. júna 2017 poštou sa [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľky“), domáhali vydania nálezu, ktorým by ústavný súd

vyslovil porušenie ich v záhlaví označených základných práv a slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 68/2016 z 28. februára 2017 a ktorým by napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Predmetom dovolacieho konania bolo rozhodovanie o dovolaní sťažovateľiek (odporných) proti rozsudku Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co 566/2014-907 z 21. septembra 2015, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Martin č. k. 7 C 87/98-780 z 26. júna 2014 o uložení povinnosti sťažovateľkám nevstupovať na konkrétne špecifikované pozemky nachádzajúce sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] a o zamietnutí (proti)návrhu sťažovateľiek na určenie vlastníckeho práva ku konkrétne špecifikovaným nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľky v podanom dovolaní namietali, že postupom krajského súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)] a že rozsudok krajského súdu je nepreskúmateľný a nedostatočne odôvodnený, pretože v súdnom konaní neboli vyhodnotené dôkazy, ktoré preukazovali dobromyseľnosť držby dotknutých nehnuteľností sťažovateľkami.

3. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľiek odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), keď vychádzajúc z právnej úpravy účinnej v čase podania tohto mimoriadneho opravného prostriedku dospel k záveru, že nie je prípustné podľa § 238 OSP a v dovolacom konaní neboli zistené ani vady konania uvedené v § 237 ods. 1 OSP vrátane nimi namietanej procesnej vady konania.

4. S uvedenými závermi najvyššieho súdu sťažovateľky nesúhlasia a s poukazom na to, že v podanom dovolaní nenamietali „*nevykonanie navrhnutých dôkazov a jeho následné nezdôvodnenie..., ale ich nevyhodnotenie*“, pričom „*konkrétne išlo o nevyhodnotenie nasledovných dôkazov, ktoré boli riadne vykonané a jednoznačne svedčia v náš prospech a ktoré preukazujú našu dobromyseľnosť v užívaní predmetných nehnuteľností: kúpna zmluva..., miestna obhliadka predmetných nehnuteľností vykonaná*

súdom prvej inštancie..., svedecké výpovede... potvrdzujúce dobromyseľné užívanie predmetných nehnuteľností sťažovateľkou v 2. rade a právnym predchodcom sťažovateľiek, resp. sťažovateľky v 1. rade..., prehlásenie bývalého starostu obce [REDAKOVANÉ]... v spojení s jeho výpoveďou na súde prvej inštancie..., doklad o zaplatení kúpnej ceny..., výpis z pozemkovej knihy..., identifikácia parciel..., dobová fotografia svedka..., geometrický plán..., katastrálna mapa..., vyjadrenie Okresného úradu Martin, katastrálny odbor..., čestné prehlásenie žalovanej v 2. rade“, v sťažnosti tvrdia, že ich dovolanie bolo podané dôvodne a že vyvolalo procesný účinok umožňujúci uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu. Podľa názoru sťažovateľiek však najvyšší súd ako porušovateľ ich práva na spravodlivý súdny proces „flagrantne procesne pochybil a postupoval v rozpore so zákonom, keď svojím rozhodnutím nenapravil tento nezákonný skutkový a právny stav predmetnej veci, teda nezrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a nevrátil mu vec na ďalšie konanie..., a teda nezjednal nápravu tohto hrubého nezákonného skutkového a právneho stavu veci. Svojím dovolacím prieskumom neodstránil arbitrárnosť, zjavnú nepreskúmateľnosť a neodôvodnenosť rozsudku súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu“, a tým v konečnom dôsledku hrubo porušil aj výkon ich vlastníckeho práva.

II.

5. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd (každý) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

6. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04). V súvislosti s tým ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní tejto právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

7. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Inými slovami, posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016), resp.

Civilného sporového poriadku (účinného od 1. júla 2016), ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľa. Pre neprípustnosť dovolania najvyšší súd ani nemá právomoc preskúmať dôvodnosť dovolania z hľadiska dovolateľom namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci.

8. Je nepochybné, že do obsahu práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania (strane sporu) poskytuje v dovolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa na základe mimoriadneho opravného prostriedku domáha ochrany pred dovolacím súdom z dôvodov, ktoré výslovne upravuje procesné právo.

9. Jedným z takýchto dôvodov bolo (s účinnosťou do 30. júna 2016) aj odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, v súvislosti s ktorým ústavný súd judikoval, že ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom na poskytnutie ochrany v mimoriadnom opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodu na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní (II. ÚS 249/05, III. ÚS 171/06 III. ÚS 307/07, III. ÚS 240/09). Právo na súdnu ochranu sa však v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní.

10. Ústavný súd v minulosti viackrát judikoval, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia

civilného procesu (IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010).

11. Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené.

12. Z uvedených hľadísk ústavný súd preskúmal aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu (bod 3), avšak nezistil žiadnu skutočnosť signalizujúcu svojvoľný postup tohto súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), ktorý by nemal oporu v procesných kódexoch, ktoré bol najvyšší súd v čase svojho rozhodovania povinný na daný prípad aplikovať.

13. Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia konštatoval, že *„skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné či už s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd alebo s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, alebo v rozpore s ustanovením (odôvodňovanie rozhodnutí) § 157 ods. 2 O. s. p. a preto nemožno jeho rozhodnutie považovať za nepreskúmateľné, či nedostatočne odôvodnené“*. Poukázal pritom aj na konštatovanie krajského súdu, že *„počas rozsiahleho konania trvajúceho viac ako 16 rokov súd prvej inštancie vykonal a účastníci predložili množstvo dôkazov, často aj dôkazov, ktorých vykonanie pre zistenie skutkového stavu veci a následné právne posúdenie neboli nevyhnutné. Vysvetlil, že základom rozhodnutia v predmetnej veci bolo rozhodnutie o protinávruhu žalovaných o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] Pripomenul, že vydržanie je osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva v prípade splnenia zákonom určených podmienok, vysvetlil a dostatočne sa so všetkými vysporiadal, vrátane okolností vstupu do držby a dobromyseľnosti. Uzavrel a vysvetlil, že žalovanými navrhované dôkazy ako ohliadka na mieste samom, dobová*

fotografia, prípadne identifikácia parciel neboli relevantné dôkazy pre posúdenie veci, keď dôvodom zamietnutia protinávrhu žalovaných o určenie vlastníckeho práva bol nedostatok oprávnenej dobromyseľnej držby. Vysporiadal sa tiež s argumentáciou, že žalované 1/, 2/ nepreukázali v konaní ani právnu skutočnosť, ktorá by mohla založiť ich ospravedlniteľný omyl, že im patria pozemkové nehnuteľnosti v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]. Dospel k záveru, že v danej veci však o takomto omyle vo vzťahu k prípadnému vydržaniu pozemkov... hovoriť nemožno, keď výmera parciel, ktorých vydržania sa žalované 1/, 2/ domáhajú, predstavuje spolu 1 196 m² a prevyšuje pomer plochy kúpeného pozemku.“

14. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia sa ústavný súd presvedčil, že najvyšší súd sa mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľiek proti rozsudku odvolacieho súdu neodmietol zaoberať, ich dovolanie riadne preskúmal, no keďže žiadne vady konania nezistil, následne sformuloval svoj právny záver o neprípustnosti podaného mimoriadneho opravného prostriedku a rozhodol o ňom zákonom predpokladaným spôsobom zohľadniac pritom nielen relevantnú judikatúru najvyššieho súdu, ale aj judikatúru ústavného súdu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu tak nevykazuje znaky arbitrárnosti a zjavnej nezlučiteľnosti jeho účinkov s obsahom v záhlaví označených základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľky namietajú, a jeho právne závery považuje ústavný súd za ústavne udržateľné.

15. Vo vzťahu k námietke sťažovateľiek týkajúcej sa dokazovania vykonaného v predmetnom spore súdom prvého stupňa ústavný súd navyše zdôrazňuje, že v zmysle jeho ustálenej judikatúry mu zásadne neprislúcha hodnotiť prednesy či vyjadrenia fyzických osôb a právnických osôb, výsluchy strán, výsluchy svedkov, znalecké dokazovanie, predložené listiny a iné dôkazy, resp. ich dostatočnosť pre rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej. Takýto postup ústavného súdu by bol nielen v príkrom rozpore s právomocami ústavného súdu, ale popieral by základné zásady ústnosti a bezprostrednosti súdneho konania, ktoré vytvárajú najlepšie predpoklady na zistenie materiálnej pravdy (III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ všeobecné súdy ústavné garancie vyplývajúce najmä z čl. 46 až čl. 50 ústavy rešpektujú, ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“

hodnotenia dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011).

16. Pod právom na spravodlivý súdny proces vo vzťahu k vykonávaniu dokazovania preto treba rozumieť, že účastníkovi konania musí byť poskytnutá možnosť podieľať sa zákonom ustanoveným spôsobom na dokazovaní, čo znamená dôkazy navrhovať, byť prítomný na vykonávaní dokazovania (§ 122 ods. 1 OSP) vrátane práva klásť účastníkom otázky (§ 126 ods. 3 OSP) a k navrhovaným a už vykonávaným dôkazom sa vyjadrovať (§ 123 a § 129 ods. OSP; m. m. III. ÚS 60/04). Do obsahu tohto práva však nepatrí právo účastníka konania (dotknutej osoby) vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (m. m. I. ÚS 97/97), ani domáhať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemôže byť porušené tým, že všeobecný súd vysloví svoj právny názor, rozhodne na jeho základe a svoje rozhodnutie náležite odôvodní (II. ÚS 77/06). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným (I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09, III. ÚS 127/2012).

17. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľiek na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. A keďže z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nemožno vyvodiť nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľiek vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ústavný súd z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť aj v tejto časti.

18. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľiek nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júla 2017